WEB-QUEST TEXNOLOGIYASINING TAVSIFLANISHI.

Muxammalqulova Moxibonu
Samarqand davlat tibbiyot universiteti assistenti
Qilichova Shodiyona,
Ablakulova Dilafruz,
Hamidullayeva Zilola,
Boymonova Gulsanam
Samarkand davlat tibbiyot universiteti talabalari

Annotasiya: Ushbu makola bugungi kunda Veb-kvestlar zamonaviy axborot texnologiyalariga asoslanganligi, global kompyuter tarmog‘ining axborot makonining boyligi va cheksizligidan ta'lim maqsadlarida foydalanish va muayyan mavzuni o‘rganishda motivasiyani oshirish uchun talabalar haqiqiy manbalardan bilim olishda internet imkoniyatlaridan maksimal darajada foydalangan holda zamonaviy texnologiyalar bilan tanishishlari xaqidagi fikrlarni bayon qiladi.

Kalit suzlar: Veb-kvest, individual, traektoriya, trening mustaqil tanqidiy, internet, individual traektoriya, konsensusga yetkazish, multimedia, kompilyasiya vazifalari, onlayn va oflayn resurslarni o‘rganish.

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГИИ WEB-QUEST (ВЕБ-КВЕСТ)

Мухаммадкулова Мохибону
Ассистент Самаркандского государственного медицинского университета
Киличова Шодиёна
Аблакулова Дилафруз
Хамидуллаева Зилола
Боймонова Гулсанам
Студенты Самаркандского государственного медицинского университета

Аннотация: В данной статье рассматривается технология веб-квестов, основанная на современных информационных технологиях. Особое внимание уделяется использованию богатых и практически неограниченных информационных ресурсов глобальной компьютерной сети в образовательных целях. Рассматриваются возможности повышения мотивации студентов при изучении определённой темы посредством использования интернет-ресурсов. Подчёркивается, что технология веб-квестов способствует приобретению знаний из достоверных источников, развитию навыков самостоятельного поиска и критического анализа информации, а также знакомству студентов с современными цифровыми технологиями и их эффективному применению в образовательном процессе.

Ключевые слова: веб-квест, индивидуальная образовательная траектория, обучение, самостоятельная работа, критическое мышление, интернет,

достижение консенсуса, мультимедиа, компиляционные задания, изучение онлайн- и офлайн-ресурсов.

CHARACTERISTICS OF WEB-QUEST TECHNOLOGY

Muxammalqulova Moxibonu
Assistant Samarkand State Medical University
Qilichova Shodiyona
Ablakulova Dilafruz
Hamidullayeva Zilola
Boymonova Gulsanam
Students of Samarkand State Medical University

Abstract: This article examines Web-Quest technology, which is based on modern information technologies. Particular attention is paid to the use of the extensive and virtually unlimited information resources of the global computer network for educational purposes. The article discusses opportunities to enhance students' motivation when studying a specific topic through the effective use of Internet resources. It emphasizes that Web-Quest technology enables students to acquire knowledge from reliable sources, develop independent information-search and critical thinking skills, and become familiar with modern digital technologies. Furthermore, the application of Web-Quest technology contributes to the effective integration of digital resources into the educational process and promotes students' independent learning activities.

Keywords: Web-Quest, individual learning trajectory, training, independent learning, critical thinking, Internet, consensus building, multimedia, compilation tasks, exploration of online and offline resources.

Veb-kvest — bu ta'limiy metod bo‘lib, unda talabalar yoki o‘quvchilar ma'lumot izlash, tahlil qilish va ijodiy vazifalarni bajarish uchun internet resurslaridan foydalanadilar. Ushbu metod internet orqali ma'lumot topishga asoslanadi va odatda ma'lum bir mavzu doirasida ijodiy yoki tadqiqot faoliyatini talab qiladi.

Zamonaviy ta'limning vazifalaridan biri o‘quv faoliyatini tashkil yetishning pedagogik tizimi tomonidan o‘quv faoliyatini tashkil yetish turlari va shakllarining xilma-xilligini oshirishdir, bu o‘quvchilarning ta'lim imkoniyatlarini sezilarli darajada oshirishi, ochiq ta'lim maydonida individual traektoriyani tanlash va amalga oshirishi mumkin. 21-asr ta'limga yangicha yondashuvlarni talab qiladi. Trening mustaqil tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish nuqtai nazaridan rivojlanishi kerak. Buning uchun keng axborot sohasi, turli xil ma'lumot manbalari, bir xil muammo bo‘yicha turli qarashlar, nuqtai nazarlar talab yetiladi, talabalarni mustaqil fikrlashga, o‘zlarining asosli pozisiyalarini topishga undaydi.[1]

Bugungi kunda oliy ukuv yurtlarining ishini global axborot makoniga kirmasdan tasavvur qilish qiyin. Internet axborot olish va bilimlarni uzatishning universal vositasidir. Ko‘pgina o‘qituvchilar ko‘proq yoki kamroq internetga yo‘naltirilgan yangi o‘qitish usullarini o‘rganmoqdalar va rivojlantirmoqdalar. Axborot texnologiyalari talabalar shug‘ullanadigan, o‘z bilimlari va o‘z bilimlarini qurish uchun ko‘proq mas'uliyatni o‘z zimmalariga oladigan yangi o‘quv muhitini

yaratishga yordam beradi. Internetning axborot salohiyati shunchaki bitmas-tuganmas. Bu yerda siz nafaqat sizni qiziqtirgan har qanday ma'lumotni olishingiz, balki butun dunyo bo‘ylab tarmoq foydalanuvchilari bilan o‘z ma'lumotlaringizni baham ko‘rishingiz mumkin.

O‘qituvchilar allaqachon talabalarning mustaqil ishlarini tashkil qilishda internet resurslaridan foydalanish bo‘yicha ma'lum tajribaga yega bo‘lishdi. Avvalo, bu individual va guruhli tadqiqotlar olib borishda internetdan foydalanish. Bu, ayniqsa, mustaqil tadqiqot ishlariga tegishli. Tadqiqot metodologiyasi oddiy dars vaqtiga deyarli "mos kelmaydi". Ma'lumot qidirish, uni qayta ishlash va tahlil qilish, shuningdek, tadqiqot natijalarini sinfda taqdim yetish uchun tayyorlashga sarflangan ko‘p vaqt maktabdan tashqari vaqtga sarflanadi. Internetni chet tillarini o‘qitishga integratsiyalashning ushbu usuli veb-kvest deb ataladi.

Veb-kvest talabalar uchun ham, o‘qituvchilar uchun ham analitik va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan; veb-kvestni yaratuvchi o‘qituvchi yuqori darajadagi fan, uslubiy va axborot kommunikasiyalari malakasiga yega bo‘lishi kerak.

Veb-kvestlarning o‘ziga xos xususiyati shundaki, talabalar tomonidan mustaqil yoki guruhli ishlash uchun saytda taqdim yetilgan ma'lumotlarning bir qismi yoki barchasi aslida turli veb-saytlarda joylashgan. Mavjud giperhavolalar tufayli talabalar buni sezmaydilar, balki ma'lum bir ma'lumot ma'lumotining aniq joylashuvi muhim omil bo‘lmagan yagona axborot makonida ishlaydilar. Talabaga ma'lum bir mavzu bo‘yicha internetda materiallar to‘plash, ushbu materiallar yordamida muammoni hal qilish vazifasi beriladi. Ba'zi manbalarga havolalar o‘qituvchi tomonidan taqdim yetiladi va ular an'anaviy qidiruv tizimlari yordamida ulardan ba'zilarini o‘zlari topishlari mumkin. Kvest oxirida talabalar mavzu bo‘yicha o‘z veb-sahifalarini yoki boshqa ijodiy ishlarni yelektron, bosma yoki og‘zaki shaklda topshiradilar.

Veb-kvestlar zamonaviy axborot texnologiyalariga asoslangan bo‘lib, global kompyuter tarmog‘ining axborot makonining boyligi va cheksizligidan ta'lim maqsadlarida foydalanadi. Muayyan mavzuni o‘rganishda motivasiyani oshirish uchun talabalar haqiqiy manbalardan bilim olishda internet imkoniyatlaridan maksimal darajada foydalangan holda zamonaviy texnologiyalar bilan tanishadilar. Aslida, veb-kvestlarning asosini o‘tgan asrning boshlarida Aqshda paydo bo‘lgan loyiha metodologiyasi tashkil yetadi. U muammolar usuli deb ham atalgan va u amerikalik faylasuf va pedagog J. R. R. Tolkien tomonidan ishlab chiqilgan falsafa va ta'limdagi gumanistik yo‘nalish g‘oyalari bilan bog‘laydi.

Veb-kvest atamasi birinchi marta 1995 yil yozida san-Diego universiteti (Aqsh) ta'lim texnologiyalari professori Berni Dodj tomonidan taklif qilingan. Muallif turli o‘quv darajalarida turli o‘quv fanlarini o‘qitishda o‘quv jarayoniga integratsiya qilish uchun innovasion Internet ilovalarini ishlab chiqdi. Veb-kvestlar alohida muammoni, o‘quv mavzusini yoki mavzuni qamrab olishi mumkin yoki ular fanlararo bo‘lishi mumkin. B. Dodge veb-kvestlarni tasniflashning uchta tamoyilini belgilaydi:[5]

1. Bajarish muddati bo‘yicha: qisqa muddatli va uzoq muddatli.

2. Mavzu mazmuni bo‘yicha: monoprojektlar va fanlararo veb-kvestlar.

3. Talabalar tomonidan bajariladigan vazifalar turiga ko‘ra: takrorlash (vazifalarni takrorlash), kompilyasiya (kompilyasiya vazifalari), sir (sirli vazifalar), jurnalistik (jurnalistik vazifalar), dizayn (dizayn vazifalari), ijodiy (ijodiy mahsulot vazifalari), munozarali muammolarni hal qilish(konsensus tuzish vazifalari), ishontirish (ishontirish vazifalari), o‘z-o‘zini bilish (o‘z-o‘zini bilish vazifalari), tahliliy vazifalar, baholash vazifalari, ilmiy vazifalar.

Qayta hikoya qilish vazifalari yeng ibtidoiy bo‘lib, internetdan ma'lumot manbai sifatida foydalanishning yeng oddiy misolidir. Hatto faqat qayta yozishga asoslangan veb-kvestlarni veb-kvest deb hisoblash mumkin yemas degan fikr bor. Biroq, aksariyat hollarda, veb-kvest uchun vazifa sifatida qayta yozishga ruxsat beriladi:
Talabalar hisobotlarining formati va shakli asl materiallardan sezilarli darajada farq qiladi, ya'ni matnni internetdan matn muharririga oddiy nusxalash yemas.;
Talabalar nima haqida gaplashishni va topilgan ma'lumotlarni qanday tartibga solishni tanlashda yerkin.;
Talabalar axborotni umumlashtirish, tanlash va qayta ishlash ko‘nikmalaridan foydalanadilar.

Kompilyasiya topshirig‘ining mohiyati shundaki, talabalar turli manbalardan ma'lumot olishlari va ularni yagona formatga keltirishlari kerak. Yakuniy ish internetda nashr yetilishi yoki biron bir moddiy yoki raqamli bo‘lmagan mahsulot shaklida taqdim yetilishi mumkin.

Topishmoq vazifasi asosida yaratilgan veb-kvest manbalar to‘plamidan ma'lumotlarni sintez qilishni va biron bir internet sahifasida javobni qidirish orqali hal qilib bo‘lmaydigan jumboq yaratishni talab qiladi. Aksincha, topishmoq bilan chiqish kerak, uning yechimi talab qiladi:

ko‘p manbalardan ma'lumotlarni assimilyasiya qilish;

turli xil ma'lumot manbalaridan xulosalar va umumlashtirish orqali ma'lumotlarni bir butunga to‘plash;

Dastlab savollarga to‘g‘ri javob bo‘lib tuyulishi mumkin bo‘lgan murakkab izlardan istisnolar mavjud, ammo yaqinroq tekshirilganda ular bunday bo‘lib chiqmaydi.

Jurnalistik veb-kvestlarda talabalar faktlarni to‘plashlari va ularni yangiliklar, intervyu yoki boshqa jurnalistik janrida tashkil qilishlari kerak.

Dizayn vazifasi talabalardan ma'lum bir doirada oldindan belgilangan maqsadga yerishish uchun mahsulot yoki harakatlar rejasini tuzishni talab qiladi. Masalan, ma'lum bir oilaning yehtiyojlariga javob beradigan oshxonani rejalashtirish yoki xayoliy universitet bitiruvchilari uchun ish topish va martaba rejalashtirish va hokazo.[1]

Ijodiy veb-kvestlar (ijodiy mahsulotlar vazifasi) talabalardan ma'lum bir formatda mahsulot yaratishni talab qiladi (rasm, o‘yin, plakat, o‘yin, qo‘shiq, veb-sayt, multimedia taqdimoti va boshqalar). Ijodiy loyihalar dizayn loyihalariga o‘xshaydi, lekin ular natijalarida yerkinroq va oldindan aytib bo‘lmaydi. Bunday

loyihalarni baholashda talabalarning ijodkorligi va o‘zini namoyon qilishiga ko‘proq ye'tibor qaratish lozim.

Konsensusni yaratish vazifalari bir xil masala bo‘yicha turli xil, ba'zan qarama-qarshi fikrlarni topish va taqdim yetishni va ularni konsensusga yetkazishga harakat qilishni o‘z ichiga oladi.

Internetga asoslangan o‘z-o‘zini bilish vazifalari talabalarning o‘zlari haqidagi tushunchalarini yaxshilashga qaratilgan bo‘lib, ularni onlayn va oflayn resurslarni o‘rganish orqali rivojlantirish mumkin. Bunday loyihalar kamdan-kam uchraydi, ammo misollar mavjud, masalan, "universitetni tugatganimda nima bo‘laman?", kelajakdagi martaba bilan bog‘liq Internet resurslarini o‘rganishga qaratilgan.[6]

Baholash veb-kvestlari talabalarga bir qator fanlarni taqdim yetadi va ulardan baholash yoki tasniflashni yoki cheklangan ro‘yxatdan yechim tanlashni so‘raydi. Ko‘pincha, lekin shart yemas, talabalar bunday kvestlarda rol o‘ynashga taklif qilinadi, masalan, xayoliy sudda sudya sifatida.

Ilmiy veb-kvestlar talabalarni bilimlarning turli sohalarida ilmiy tadqiqotlar bilan tanishtirish uchun ishlatiladi. Internet har qanday fanda foydali bo‘lishi mumkin bo‘lgan tarixiy va dolzarb ma'lumotlarga boydir.

Natija: Ishonchli veb-kvest (ishontirish vazifasi) kimnidir biror narsaga ishontira oladigan mahsulot yaratishga qaratilgan. Bunday vazifa odatdagi takrorlashdan tashqariga chiqadi va talabalardan kvest bilan ishlash paytida olingan materiallar asosida har qanday bayonot, fikr yoki muammoni hal qilish foydasiga dalillarni ishlab chiqishni talab qiladi. Bunday loyihaning yakuniy mahsuloti sud ko‘rinishi, xat, maqola yoki press-reliz, plakat, video yozuv, multimedia taqdimoti, veb-sahifa va boshqalar bo‘lishi mumkin.[5]

Xulosa: Analitik veb-kvest ma'lum bir mavzu doirasida real narsalarning o‘zaro bog‘liqligini o‘rganadi. Bunday topshiriqlar talabalarga bir yoki bir nechta narsalarni sinchkovlik bilan o‘rganish va ulardagi o‘xshashlik va farqlarni topish, shuningdek, ushbu o‘xshashlik va farqlarning yashirin ma'nosini hisoblash, sabab va ta'sir o‘rtasidagi bog‘liqlikni tushunish va ularning ma'nosini muhokama qilish sharoitida bilim olishlari uchun asos yaratadi. Masalan, ikki mamlakat yoki xalqlarning madaniyatini taqqoslashda nafaqat ularning o‘xshashliklari va farqlarini aniqlash, balki ular nimani anglatishini, ularning sabablari va oqibatlari haqida mulohaza yuritish va taxmin qilish kerak.

Адабиётлар.

1. PQ-53 va PQ-54-son qarorlar (02.02.2024) — Xorijiy tillar, zamonaviy kasblarni o‘rgatish va Ta’lim loyihalari markazi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari.
2. PQ-316-son qaror (23.10.2025) — Kasbiy ta’lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.
3. O‘zbekistonda tibbiyot sohasini raqamlashtirish va unga sun’iy intellekt (SI) texnologiyalarini joriy etish asosan Sun’iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risidagi PQ-358-son qarori

4. Андреева М. В. Технологии веб-квест в формировании коммуникативной и социокультурной компетенции // Информационно-коммуникационные технологии в обучении иностранным языкам. Тезисы докладов I Международной научно-практической конференции. М., 2004.
5. Быховский Я. С. Образовательные веб-квесты // Материалы международной конференции "Информационные технологии в образовании. ИТО-99". - http://ito.bitpro.ru/1999
6. Николаева Н. В. Образовательные квест-проекты как метод и средство развития навыков информационной деятельности учащихся //Вопросы Интернет-образования. 2002, № 7.
7. Dodge B. Some Thoughts About WebQuests. 1995-1997. - http://webquest.sdsu.edu/about_webquests.html
8. March T. What's on the Web? Sorting Strands of the World Wide Web for Educators. 1995-2001. - http://www.ozline.com/learning/webtypes.html
9. March T. Working the Web for Education. Theory and Practice on Integrating the Web for Learning. 1997- 2001. - http://www.ozline.com/learning/theory.html
10. Г.М. Порсаев, А.Э. Кубаев. Современные гипертехнологии офисных приложений. Учебное пособие. – Самарканд: из-ство СамГУ, 2022 г.–196 с.
11. S.A.Karabayev., A.E.Kubayev. Zamonaviy gipertexnologiyaning offis dasturlari. O‘quv qo‘llanma. – Samarqand: “Samarqand davlat chet tillar instituti” nashriyoti, 2024. – 193 bet